

НАПРЯМ 8. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Бик А. Ю.
студентка кафедри англійської філології і перекладу
Національний авіаційний університет
м. Київ, Україна

СТРАТЕГІЇ ДОБОРУ ЛІПСИНК-ВІДПОВІДНИКІВ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ КІНЕМАТОГРАФІ

Популярність зарубіжних фільмів в Україні зростає з кожним днем на тлі занепаду українських анімаційних студій на противагу кіномистецтва інших країн. Продукти кіноіндустрії потребують адекватного перекладу задля культурного поширення та комерційного успіху. Актуальність теми обумовлена тим, що ліпсінк-переклад або аудіовізуальний переклад стає дуже поширеним у зв'язку з появою все нової кількості продуктів зарубіжної кіноіндустрії, яку потрібно якісно адаптувати під українського глядача. Дослідження теми ліпсінк-перекладу знаходить своє відображення у працях А.Г. Гудманяна, О.В. Полякової, Р.А. Матасова, М.С. Снеткової та інших.

У цій роботі спробуємо звести воедино думки науковців, проаналізувати структуру та стратегії добору ліпсінк-відповідників в українському дубляжі. Ліпсінк-переклад – це своєрідний процес перекладу, що забезпечує синхронізацію аудіо– та відеоряду, а також точну передачу сенсу оригіналу [3, с. 355–356]. Найперше такий переклад вимагає підбору ліпсінк-відповідника, тобто слова або словосполучення мови перекладу, що задовольняє вимоги синхронізму в дубляжі [3, с. 355–356]. Тому, можна вважати ліпсінк-відповідник базою для здійснення аудіо перекладу. Сам процес перекладу англійського фільму українською мовою є доволі складним завданням, яке можна поділити на два етапи: доперекладацький та перекладацький періоди, де перший слугує підґрунтям для подальшого процесу перекладу.

Звідси, вважаємо за необхідне проаналізувати стратегії добору ліпсінк-відповідників, які лежать в основі роботи першого періоду та забезпечують якісну та адекватну реалізацію перекладацької діяльності вторинного комуніканта. 1. Стратегія добору ліпсінк-відповідника за принципом серійності [1, с. 93]. Вона має на меті ознайомлення з кіноперекладами попередніх серій англійського фільму українською за їх наявності [1, с. 93]. Це робиться для того, аби глядач мав певне уявлення про один і той самий образ протягом усього фільму. Будь-який фільм схожий на художній твір, тому важливо відтворити кожний його елемент [6, с. 23]. 2. Стратегія добору-відповідника за типом кадру [1, с. 94]. Вона полягає у визначенні типу кадру (крупного, середнього, дальнього), від чого залежить наскільки помітною є артикуляція персонажу. Це в свою чергу має на меті добір повного фонетичного синхронізму, якщо кадр є крупним, іншими словами, припустимого упущення синхронізму за умови дальнього кадру [1, с. 94].

3. Стратегія добору ліпсінк-відповідника за типом персонажа [1, с. 95]. Ця стратегія має на меті проаналізувати тип ротової порожнини персонажа у залежності від людського, тобто визначення його розміру, характеристик мовлення та інших особливостей. Від цього залежить наскільки точним має бути фонетичний синхронізм україномовного та англomовного персонажів фільму. До прикладу, якщо персонаж має малу ротову порожнину і його артикуляція частково не помітна глядачеві, то відповідно підбір ліпсінк-відповідника не буде становити особливих проблем для перекладача.

4. Стратегія добору ліпсінк-відповідника за принципом статичності / динамічності сцен [1, с. 95]. Вона передбачає визначення рівня активності персонаж в кадрі та кількість героїв, які знаходяться поруч з ним, оскільки їх присутність безпосередньо впливає на швидкість реплік персонажів. Відповідно, увага глядача розсіюється, а артикуляцію певного персонажа ускладнюється. Якщо ж сцена є статистичною, то репліки героя промовляються не так швидко і увага глядача більше концентрується на одному персонажі. Звідси, ліпсінк-відповідника для динамічних сцен може бути не досить точним, а для статистичних навпаки.

А.Г. Гудманян зазначив, що перекладацький етап має відповідати принципам фонетичного, семантичного та драматичного синхронізму [1, с. 94]. Це робиться для того, аби ліпсінк-переклад англomовного фільму був адекватним для українського глядача [1, с. 94]. Фонетичний синхронізм – це відповідність перекладеної репліки оригінальній репліці за тривалістю звучання та за рухами губ персонажів [2, с. 118]. Щоб провести аналіз фонетичного синхронізму варто зіставити кількість складів у вхідній та вихідній репліці, тобто зазначити, чи збігаються вони за тривалістю звучання. Також доцільно проаналізувати в даних репліках збіг губних приголосних звуків, таких як: губно-губних([б], [п], [м], [в]) та губно-зубних([ф]) лабіалізованих та відкритих голосних звуків [1, с. 95].

Семантичний синхронізм – це максимально можливе відтворення смислової еквівалентності оригінальної репліки у перекладі [2, с. 118]. Семантичний синхронізм полягає у виборі відповідників певного слова мови глядача. Особливо варто приділяти цьому увагу, якщо глядачами є діти. Вони через свій вік, можуть не знати еквіваленти іншомовного походження.

Драматичний синхронізм – це повна чи відносно повна відповідність кінесиці героїв та позамовній ситуації відеоряду. Завдяки такому синхронізму забезпечується не лише адекватна передача сюжетних ліній фільму, а також якісне відтворення у перекладі мовленнєвого портрету персонажу [2, с. 118]. Важливо точно передати все, що відбувається на екрані навіть певні жести, рухи персонажів мають відповідати тематиці сцени.

Отже, можна зробити висновок, що зарубіжна кіноіндустрія швидко розвивається в різних країнах і потребує якісного ліпсінк-перекладу для свого глядача. Звідси, ми розглянули особливості аудіовізуального перекладу, визначили, що він складається з двох етапів: доперекладацького та перекладацького. У першому ми виокремили чотири стратегії добору ліпсінк-відповідників: за принципом серійності, за типом кадру, за типом

анімаційного персонажа та за типом сцени. У перекладацькому етапі визначили критерії добору відповідників за принципом фонетичного, семантичного і драматичного синхронізмів. Дотримання даних стратегій ліпсінк-перекладу забезпечить якісний результат у дублюванні англо мовних фільмів українською мовою. Перспективним є дослідження ліпсінк-перекладу сучасних англійських фільмів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гудманян А. Г. Критерії добору ліпсінк-відповідників в українському дубляжі англomовних анімаційних фільмів. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». Острог : Вид-во НаУОА, 2017. Вип. 67. С. 93–95.

2. Матасов Р. А. Перевод кино/видео материалов: лингвокультурологический и дидактический аспекты: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.20. М., 2009. 211 с.

3. Полякова О. В. Ліпсінк-відповідник як одиниця ліпсінк-перекладу у дублюванні. Наукові записки. Сер. : Філологічна. 2013. Вип. 36. С. 355–356.

4. Полякова О. В. Стратегії добору ліпсінк-відповідників в українському дубляжі англomовних анімаційних фільмів: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16. Одеса, 2015. 19 с.

5. Полякова О.В., Струк І.В. Розмовна природа анімаційних фільмів. Сучасна філологія: актуальні питання та перспективи дослідження : матеріали Міжнародна науково-практична конференції / Університет Марії Кюрі-Склодовської. Люблін : Польща, 2017. С. 171-173. 125

6. Снеткова М. С. Лингвостилистические аспекты перевода испанских кинотекстов (на материале русских переводов художественных фильмов Л. Бунюэля «Виридиана» и П. Альмодовара «Женщины на грани нервного срыва» : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.05, 10.02. М., 2009. 29 с.

7. Юзифович В. А. Речевой портрет как структурный элемент очерка: автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.01.10. М., 2011. 25 с.